

Gør markerne til gode levesteder for markvildtet

Nr. 1 • 2010

Revideret februar 2013

- Sådan kan tiltag for markvildtet etableres på de støtteberettigede marker

Derfor!

Lærken, haren og agerhønen er nogle af de dyr, der lever i og omkring dyrkede marker. Arterne har gennem mange år været i støt tilbagegang, fordi de mangler føde, dækning og ynglesteder. Små tiltag, der giver variation i forhold til afgrøden, er et vigtigt supplement, der giver dyrene mulighed for at gennemføre deres livscyklus. Dette faktaark giver eksempler på enkelte tiltag, der er mulige at etablere på støtteberettigede arealer.

Gode og enkelte tiltag

- Vildtstribe
- 2 meter barjordsstribe
- Insektvolde

Tiltagene kan etableres enkeltvis eller i kombination, men vær opmærksom på reglerne i Enkeltbetalingsordningen.

Det gode eksempel - så lidt skal der til

Ved en kombination af vildtstriber, 2 meter barjordsstriber og insektvolde giver det arter som agerhøns og harer og deres afkom føde i de perioder, hvor det ellers kniber. Samtidig får arterne gode rede-, skjule- og hvilesteder. Det gælder om at ændre strukturen og øge variationen i agerlandet. De enkelte tiltag kan forbinde eksisterende levesteder og virker hver for sig som ledelinier for såvel store som små dyr i naturen.

Foto: Des Purdy

Foto: Niels Søndergaard

Barjordsstriber

Effekt

Barjordsstriberne bruges af hønsfuglene til at støvbade (baleplads). På den måde holdes fjerdragten i orden. Både hønsfuglenes kyllinger og harekillinger har brug for bare pletter, hvor de kan tørre efter regnskyl. Desuden kan fuglene finde andre insekter og nye spirer på striberne.

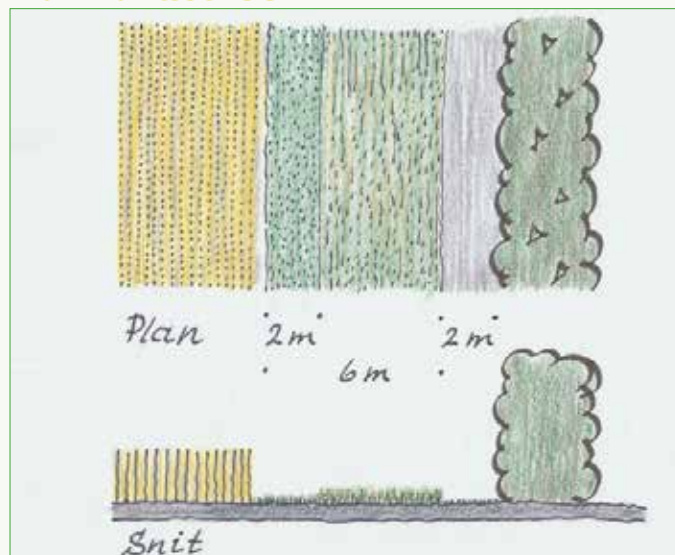
Regler

Maks. 2 meter brede. Striben skal placeres i markkanten. Fra 2012 er det ikke længere et krav, at der er levende hegn i markskellet, hvis man ønsker at placere en 2 meter barjordsstribe mellem en vildtstribe eller insektvolde og hovedafgrøden. Det er dog en forudsætning, at vildtstriben eller insektvolden er placeret i tilknytning til et markskel. Hvis barjordsstriben ønskes midt i marken, skal marken opdeles. Kan ved mekanisk hjælp holdes fri for plantevækst.

Barjordsstriber må ikke etableres inden for 5 meter* fra søer, åbne vandløb, kystlinjer, samt beskyttede fortidsminder.

*Dog 10 m for søer og vandløb omfattet af randzonenloven.

Markkantsstribe

Ved at kombinere tiltag opnår man større effekt.

Insektvolde

Effekt

Insektvoldene skaber med sin opbygning særligt gode levesteder for mange insekter, heriblandt også mange nytteinsekter, der kan begrænse en opformering af bladlus. Bl.a. agerhønsenes kyllinger er helt afhængige af store mængder insekter for at overleve. En anden vigtig funktion er, at insektvoldene er gode som rede-, yngle- og rasteområde for hønsfugle og andre agerlandsfugle.

Opbygning

1½-2 meter bredde og ½ meter høj. Etableres ved sammenpløjning af furer og tilsås overvejende med tuedannende græsser. Insektvolden bør ikke slås, da målet netop er at få en biotop med gamle græsser, der giver skjul for insekter og markvildt. Undgå skarp furekant, der kan være en barriere for kyllinger og biller.

Placering

Hvor det passer ind i markdriften. Giver størst effekt ved placering midt på store markflader og hvor der kommer mest mulig sol på volden.

Regler

Må ikke være højere og bredere, end de kan pløjes væk igen. Kan etableres hele året.

Vildtstriber

Effekt

I vildtstriberne er der basis for en god frøproduktion til agerlandets fugle. Enårig ukrudt, isæede blomsterblandinger og gammelt græs i striberne tiltrækker store mængder insekter - insekter som også giver et godt fødegrundlag for mange dyr og deres afkom. En kortslået græsstribe giver grøntføde til harer og hjortevildt. Græsbræmmer med langt gammelt græs giver redeskjul, læ- og overvintringssted.

Etablering

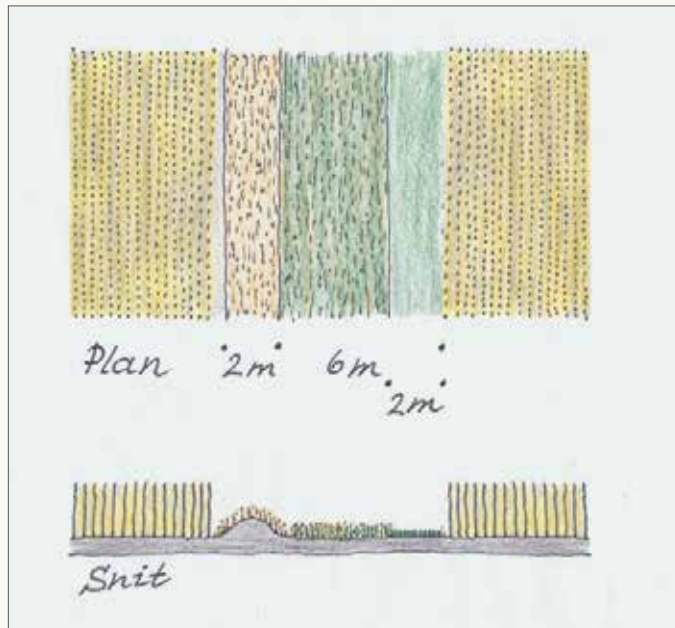
Etableres enten fra spildfrø i stubben fra tidligere afgrøder eller ved tilsåning af arealet med en bi- og vildtvenlige frøblanding. Ved lav udsædsmængde er der god basis for opvækst af 1-årige plantearter, der udgør et vigtigt fødegrundlag for flere dyrearter.

Striberne kan etableres på mange måder, men det er optimalt at så tyndt og med striberne få skabt variation i forhold til markfladen. Der kan være forskellige formål med striberne afhængig af, hvordan de etableres.

Regler

Op til 10 meter bredde – kan også være mindre. Oplagt tilpasset såmaskinen. Striberne kan f.eks. bruges til at arrondere skæve markkanter og må placeres overalt i marken.

Midtmarksstribe

I midtmarken har tiltagene en stor effekt, da de bryder de store markflader. I midtmarken må der ikke anlægges barjordsstriber, men gerne insektvolde og vildtstriber.

Striberne må maks. udgøre 10 % af marken. Der skal være min. 10 meter imellem striberne. Permanente afgrøder som elefantgræs, røgræs, buske og træer må ikke indgå i striben, der maks. må have en levetid på 4 år.

Striberne kan etableres på både udyrkede og dyrkede marker, samt på arealer med omdriftsgræs, men ikke på arealer med permanente afgrøder og permanent græs.

Vildtstriben indgår som en del af den mark, den er etableret i, og skal derfor ikke indtegnes separat på markkortet. Vildtstriben må gødes og sprøjtes som den øvrige del af marken, men vær opmærksom på gødningsreglerne. (Se afsnit herom). Hvis striben etableres på udyrkede marker, må de ikke sprøjtes og gødes. Striberne skal etableres mellem den 15. april og 31. maj eller mellem den 1. og 30. september.

Opsummering af gødnings- og EB-regler

Vildtstriber, insektvolde og 2 meter barjordsstriber har ingen gødningskvote, hverken på dyrkede eller udyrkede marker. På dyrkede marker må der gødes med afgiftsbelagt gødning. Til beregning af gødningskvoten kan der laves en N-korrektion i gødningsplanen, hvor arealer med vildttiltag fratrækkes gødningskvoten. Vildttiltag på udyrkede arealer (afgrødekod 310) må ikke gødes.

Undlad sprøjtning i kanten af marken

Sprøjtnefrie randzoner i sig selv eller langs de beskrevne biotoper giver et større fødegrundlag for insekter og dermed fuglevildtet. Kombineres den sprøjtnefrie kant med nedsat gødsning og evt. tyndere såning, bliver der skabt et ideelt levested for agerlandsfugle og insekter.